

08-37-40-200

בס"ד, בית מדרש המאי"ר לארץ | גליון 288

פרשת אחרי-מות קדושים | הכח המניע לקיום התורה ולחינוך יהודי טהור

מסיירות אל הנפש

שביבי אור מתורתו האדירה והנדירה
של הצדיק רבינו יורם מיכאל אברג'ל זצ"ל
ערוך על פי שיעוריו של בנו ממשיך דרכו ואורו
הרה"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

מסילות אל הנפש

תוכן העניינים

1	ניגון חודר כליות
4	בדיחה סופנית
9	נאמרה בהקהל
10	קצת מדיני מקח וממכר
13	בדים וחוטים בשוק של ציפורי
14	עומקיה של התורה
15	חטאי דורות הראשונים
17	סכנת האוירה של שקר
20	קדושים למרגלות הר סיני
23	עיקר קיום התורה תלוי באוירה
26	העולה מן האמור להלכה ולמעשה

מוקדש לעילוי נשמת אמנו היקרה
אוריאל בת זלזוהר ז"ל
נלב"ע י"ט סיוון התש"ע
ולחבריה לברכה והצלחת
יזאל ושרלי ממן הי"ו

מוקדש לעילוי נשמת
בן ציון בן לאה ז"ל
נלב"ע כ"ז אייר התשפ"ב
ולחבריה להצלחה בגשמיזות ורוחניות
ל דוד דוד הי"ו
ולכל משפ' מורחי הי"ו

הזמינו לבית או לעסק
קופת צדקה מהודרת

הצטרפו לשיעור היומי
עם משלוח עד הבית!

בית המדרש המוא"ר לארץ

הרמסת והפצת ספרי מורינו ודיני הרב יורם מיכאל אברג'ל זצ"ל

8771301 ת.ד. 345 נתיבות 08-37-40-200

office@h-l.org.il

www.hameir-laarets.org.il

08-649-9859

קו 'המאיר לארץ'

08-37-40-200

077-223-1130

המאיר לארץ

054-26-380-26

לקבלת 'רגע של אור'

ע"ר 580654762 | למוסד אישור מס הכנסה לעניין תרומות לפי סעיף 46 לפקודה

- כל הזכויות שמורות -

פרשת אחרי מות-קדושים

ניגון חודר כליות...

המפואר שעמד בקצה הכפר היה מוקף בשטחים נרחבים ומלבלים.

מדי פעם, כשמוחו הרגיש בעומס, היה יוצא לטייל בשטחים המקיפים את ביתו, ושם שאף אויר זך וצלול.

פעם אחת, בעודו מטייל מסביב לביתו, שקע היהודי הזה בהרהורים והרחיק לכת יותר מהרגיל. כשהתעורר ממחשבותיו, מצא עצמו עומד בגבול אחוזתו. הגבול המבדיל בין השטח שלו לשטחו של הפריץ השכן.

הוא נעמד שם בקצה הגבול, ועיניו החלו לשוטט אנה ואנה באופק הרחב שמעבר לגבול, ולפתע הם נעצרו בבית דל ועלוב ששכן שם. הוא צמצם את עיניו ונעץ את מבטו לכיוון הבית העלוב הזה... חושי התחדדו, ולרגע נדמה לו שקול בכי מר בוקע מתוכו...

הוא לא התגבר על הסקרנות, חצה את הגבול וצעד לכיוון הבית.

כל חסיד חב"ד מכיר את הניגון 'אנעים זמירות', ניגון שהרבי לימד את החסידים בליל שמחת תורה תשכ"ב.

רוב החסידים מכירים גם את הסיפור שסיפר הרבי בקשר לזה, על אחד מחסידי פולין שבסיומו של יום כיפור ניגן את המילים 'אנעים זמירות', והיה שקוע בניגון כל כך חזק, עד שרקד כל הלילה ליד עמוד התפילה ושכח לגמרי שצריכים להפסיק את הצום... ולמחרת בבוקר, כשבאו המתפללים לתפילת שחרית בהשכמה, מצאוהו כשהוא עדיין רוקד ומנגן את הניגון הזה.

מה שלא מוכר לרוב החסידים הוא הסיפור המלא שמאחורי הניגון. והמשפיע, החסיד ר' ראובן דונין זיע"א, זכה לשמוע ב'יחידות' מהרבי את הסיפור המלא, וכעבור זמן סיפר זאת לחסידים. והנה הסיפור¹:

באחד הכפרים שבפולין התגורר לו יהודי עשיר ובעל נכסים, ביתו

מעין החכמה

1. **והובאו** דבריו בספר הטרקטוריסט של הרבי (עמוד 434).

סב העשיר על עקבותיו וחזר לאחוזתו. הוא נכנס לחדרו וזרק עצמו על הכסא. ידו כמו הורמה מאליה והוא החל לערוך חישוב מדויק של שווי כל נכסיו...

בשורה האחרונה התברר לו שכל נכסיו יחד אינם שווים הרבה יותר מהסכום הדרוש לשחרור האסיר...

הוא עצם את עיניו ואמר בחשק והתלהבות: 'רבונו של עולם! הריני מוכן לקיים את רצונך לפדות שבויים! הריני מוכן להפקיר את כל ממוני עבור קיום רצונך!'

ומכיון שהיה סוחר ממולח ידע כיצד עושים עסקים. שנים ממשרתיו יצאו במהירות מביתו והזמינו כמה עשירים מהסביבה לביתו...

מכירת נכסיו התבצעה לשביעות רצונו, וכבר באותו ערב היו בידו שטרי חוב על הסכום הנקוב.

בלי להתמהמה הלך העשיר אל הפריץ וביקש לפדות את האסיר היהודי. הפריץ פרץ בצחוק ושאל: 'אתה יודע על איזה סכום מדובר?' והעשיר השיב שכן. בתוך זמן קצר נגמרה העסקה והפריץ המופתע שחרר את האסיר האומלל מכלאו. התברר שמצבו הבריאותי של האסיר המשוחרר חמור מאוד, והעשיר לווה אותו

כשהגיע, גילה להפתעתו שבפתח הבית קבועה מזוזה. 'מזור' - חשב לעצמו - 'שנים ארוכות אני חיי כאן ומעולם לא ידעתי שיש כאן יהודים'.

הוא נקש בדלת ונכנס. על רצפת הבית המוזנח ישבו ומיררו בבכי מספר ילדים קטנים, כשאמם יושבת לידם. הוא הציג עצמו כבעל האחוזה הסמוכה, והתנצל לפנייהם: 'מעולם לא ידעתי שיהודים גרים ממש בסמוך אלי. האם אוכל לעזור לכם במשהו?'

האשה הרימה את ראשה וענתה: 'לא! המצב כרגע הוא כזה שאין אדם בעולם שיוכל לעזור לנו. אנחנו חייבים לפריץ סכום כסף עצום. החוב הלך ותפח מחודש לחודש, ועתה שם הפריץ את בעלי בבור המאסר. אם עד מחר בצהרים לא יקבל הפריץ את כל החוב, יוציא את בעלי להורג ואותנו יגרש אל מחוץ לתחום האחוזה!'

העשיר היה המום לרגע ואז אמר: 'אולי בכל זאת אוכל לעזור לכם. הרי אני מכיר את הפריץ וגם אדם אמיד הנני. אמרי נא לי מהו הסכום הדרוש לצורך שחרורו של בעלך'.

האשה חייכה במרירות והשיבה שמדובר בסכום אגדי של כמה רבבות רובלים!

מסילות אל הנפש

פרשת אחרי מות-קדושים - ניגון חודר כליות

כספך, ועתה הנני מוכן לדאוג לך שתקבל
החזר של כל הכסף ששילמת עבורי!

העשיר (לשעבר) שמע את הדברים
בהתרגשות, ואמר: 'לא! אני
לא מוכן לקבל שכר על המצוה
שעשיתי! אני לא מוכן למכור את
המצוה תמורת כמה ניירות צבעוניים!'

אך הנפטר התחנן: 'אנא! רחם עלי! אני
רוצה לשלם לך!'

העשיר הרהר קצת ואז אמר: יש לי
רצון, אך אני לא יודע אם
אתה יכול לתת לי את זה.

'מהו?' - שאל הנפטר.

והעשיר אמר: 'אני רוצה ביום
הכיפורים הקרוב לבקר בגן עדן.'

והנפטר נענע בראשו בהסכמה ונעלם.

בבוקר קם העשיר והחלום נשכח ממנו...

חצי שנה (בערך) עברה מאותו חלום,
וערב יום הכיפורים הגיע. היהודי

קם בבוקר מוקדם והתכוון כפי יכולתו:
כפרות, מקוה, סעודה מפסקת...

והוא צעד לכיוון בית הכנסת. והואיל,
שהשנה, כבר לא היתה לו אפשרות
לרכוש מקום בבית הכנסת, הוא התיישב
בקצה בית הכנסת, במקום הקבוע
לאורחים. הוא כיסה את ראשו בטלית
וציפה לסלסולו של החזן 'כל נדרי'...

עד לביתו, שם היה עד לקול צהלותיהם של
בני המשפחה עם שובו של אביהם.

לאחר שנפרד מהם, שב העשיר -
לשעבר - לכפר, במעט הרכוש
שנותר בידו שכר בית קטן בפאתי העיר
הקרובה והחל לנסות מחדש את מזלו
במסחר.

חודש ימים חלף מאותו מאורע, ובלייל
ה-31, הופיע בחלומו היהודי
העני שאותו פדה מהמאסר.

והיהודי העני סיפר לו: 'דע
לך, שבגלל תנאי המאסר
הגרועים שהיו לי, הגוף שלי נחלש
מאוד, והוא לא החזיק מעמד. היום
הזה הסתלקתי לבית עולמי.'

'ודע לך' - המשיך היהודי העני ואמר -
'שאני הייתי צדיק נסתר. כל ימי
חיי עבדתי את הבורא מתוך רגש אמיתי
של אמונה, אהבה ויראה, ואף אחד
בעולם לא ידע מזה.

והיום, כאשר הגעתי למרום, נפתחו בפני
כל היכלות הרקיע ושערי גן עדן,
וכבר התכוונתי להיכנס, אלא שלפתע
הופיע מלאך אחד, הצביע עלי, ואמר:
הוא לא ראוי להיכנס לגן עדן! בגללו
יהודי אחד הפסיד את כל כספו ורכושו!

ובשמים קיבלו את טענתו, ולכן שלחו
אותי אליך כדי שאחזיר לך את

'מה קרה?' - הוא שאל את האדם שטפח על כתיפו.

'תפילת' שחרית הסתיימה' - אמר האיש - 'ואני צריך לנעול את בית הכנסת!'

'תפילת' שחרית?' - התפלא - 'רגע! איזה יום היום?'

והאיש הסתכל עליו בפליאה: 'אתמול היה יום כיפורים, והיום י"א תשרי!'

והעשיר הבין ש-36 שעות עברו עליו בהתפשטות הגשמיות. 'אכן, היהודי העני קיים את דבריו.'

ומאותה עליית נשמה נותר בידנו הניגון 'אנעים זמירות', סיים הרבי את סיפורו.

ולענייננו: אותו יהודי עשיר זכה, ובזכות מעשיו, המשיכו עליו מן השמים, אוריה של גן עדן.

ונביא סיפור נוסף...

אור טהור וקדוש חדר לתוכו, והוא חש כיצד גופו נהפך להיות שקוף וצלול. הבשר שעליו נראה לו לפתע מוזר, והוא הביט עליו בתמיהה: 'מאיפה הגיעו גושי הבשר הללו?'

ריחות נפלאים התפשטו סביבו, ניגונים נפלאים וערבים נשמעו באזניו... וגם הדם שבגופו החל אט אט להזדכך...

רוחו נסקה אל שמי מרומים, והוא פרץ בבכי מתוק, בבכי מטהר ומזכך, כעין אותו בכי שיבכו עם ישראל בשעת הגאולה, "בְּבִכִּי יָבֹאוּ וּבְתַחֲנוּנִים אוֹבִילִם אֶל-נַחְלֵי מַיִם בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל יִפְשְׁלוּ בָּהּ כִּי הָיִיתִי לְיִשְׂרָאֵל לְאָב וְאֶפְרַיִם בְּכָרִי הוּא" (ירמיה לא, ח)...

ולפתע הוא חש בטפיחה קלה על כתיפו. מוחו ולבו לא היו שם, אך מתוך ירכתי הזכרון צצה לה מחשבה: בטח אני תופס מקום של משהו, והוא זו הצידה. אך הטפיחות על שכמו לא פסקו עד שסוף סוף הוא חזר למציאות.

בדיחה סופנית

להקב"ה על החסד ועל הנסים שגמל אתי.

לא הייתי אמור להיות כאן, בוודאי לא לספר סיפורים בשום צורה. עצם העובדה שאני זוכה להודות על חסדי הבורא - מבחינתי היא נס.

בספר אמונה שלמה (במדבר עמוד קפט) לגאון הרב צבי נקר שליט"א, הובא הסיפור הבא:

עשרים שנה חלפו מאותו סיפור, ובכל פעם שאני מספר אותו, מציפים אותי גלי הודיה

הרופא שטיפל בי השפיל את עיניו, והודיע להם שהם עשו עבורי הכל, אבל הגוף לא מגיב יותר. לכן, בהתאם לכך, הם מעבירים אותי למחלקה אחרת, מחלקה של חולים סופניים. שם יתנו לי את הטיפול הטוב ביותר וינסו להמעיט את כאבי.

ההורים שלי היו המומים. אף אחד לא יכול היה לדבר מילה. פתאום הם הבינו שאכן, עשו בשבילי הכל, וגם אם ימשיכו עוד - שום דבר לא יועיל, ולכן חבל שבסוף ימי אשא יסורים כבדים אלו. נותר להם רק לקרוע את השמים בדמעותיהם ובתפילותיהם...

ההורים שלי ניסו לסרב, אבל הרופא לא הקשיב.

למחרת העבירו אותי למחלקה הקשה מכל, מחלקה שבה לא מקבלים טיפולים אלא רק משככי כאבים, מחלקה שבה ילדים ונערים לא מבקרים בדרך כלל. בבת אחת מצאתי את עצמי במחלקה הזו, שוכב לצד אנשים מבוגרים.

אני זוכר את אותם ימים. זה היה בית חולים גדול ושוקק חיים, כמעט בכל יום נפטרו אחד או שנים מתוך המחלקה. בשבוע שבו הייתי, נפטרו שני אנשים בחדר שלי.

פחד גדול נפל עלי. התכנסתי בתוך עצמי ובתוך הכאבים. לא יכולתי לשאת את הכאב העצור מסביב, וכאשר

לפני עשרים שנה, הייתי נער רגיל לכל דבר. שובב קצת, רציני קצת, אחד שמסתכל על החיים בעינים גדולות, מנסה לפענח אותם, להבין מה צריך לעשות, ואיך לאזן בין רצון לבין מעשה. אבל אז, בשלב צעיר ורענן בחיי, בהיותי בן שש עשרה, תקפה אותי מחלה קשה.

באותו זמן עוד לא היו תרופות מתאימות למחלה הזו כפי שיש היום, והרופאים נתנו לי חמישים אחוזי סיכוי להחלמה. אבא שלי לא התייחס לרופאים. אמא שלי לעומתה היתה בוכה כל הזמן.

שנתיים שלימות התנדנדתי בין חיים למוות. שנתיים עברתי טיפולים קשים, שאיני רוצה לפרט אותם כאן. אוכל רק לומר שהשנתיים הללו עברו לאט מאוד בחיי... עד היום אני יכול להיזכר כמעט בכל יום, איך עבר, מי ביקר, מה נעשה. בלילה ביקשתי בוקר ובבוקר רציתי כבר את הלילה, ורק רציתי להיות בריא ולחזור לשיבה.

אחרי שנתיים, קראו הרופאים להורי וביקשו לדבר אתם. יחד אתם היו גם עסקנים רפואיים בעלי חסד, שתמכו בי לאורך כל הדרך. ההורים שלי הגיעו לפגישה לא מוכנים. הם חשבו שמדברים על דרך פעולה אחרת, על תרופה חדשנית או טיפול שזה עתה אושר, אבל הם טעו.

'לא, אל תפתחו את החלון', שמעתי פתאום, מנהל המחלקה עבר בסבב של ביקורים, קול מבוגר, אבל נמרץ מאוד משמאלי. דרשתי ממנו לעזוב את המקום.

'מי אתה, אדוני?' - שאל אבא שלי. **'לקוח,** כמו הבן שלך' - ענה הקול המבוגר בלי להתבלבל - 'ואם תפתחו את החלון אני פוחד שיעופו לי הדולרים עם הרוח. כאן זה מקום מצוין להחביא, לכאן הגנבים לא מעזים להגיע'.

הוא צחק, וגם אנחנו. אבא ואני צחקנו. לא כי זה היה מצחיק כל כך. זה פשוט היה נוגע ללב ההומור של האדם הקשיש, ששוכב במחלקה קשה מכל ועדיין מוצא לעצמו פתח לצחוק.

אבא הלך להביא לי כרית מתאימה. ובינתיים, הקשיש מהצד התחיל לדבר אתי. גם בימים הבאים הוא המשיך לדבר ולדבר. ובעיקר להצחיק. אני מודה שהייתי עייף, וברוב הפעמים בכלל לא הקשבתי לו, אבל ברגעים שכן הייתי צלול וקשוב, לא יכולתי לעשות כלום חוץ מ... לצחוק.

הוא היה קשיש בודד, ערירי. לא היתה לו משפחה. הוא היה צמא לחברה. הוא גם היה חולה ביותר, רופאיו כבר מזמן הרימו ידיים. אבל המצב הפיזי שלו לא השפיע על התפקוד, בינתיים.

אדון מלאכי, כך היה שמו, לא מצא סיבה למה לא לחייך ולצחוק. היתה בו גם

'מה' זה משנה באיזה חדר אתה שוכב? - ניסה הרופא לרצות אותי. אבל אני בעינים עצומות, בגוף מיוסר, ביקשתי לעזוב את החדר ואת המחלקה. מה איכפת להם?

הרופא ראה את כאבי ואת חששותי. גם הוא הבין, בשכל של רופא, שלא אשרוד זמן רב, לכן הסכים להיענות לבקשתי. מה איכפת לו שאתפוס עוד יום או יומיים את המיטה במחלקה אחרת.

הוא הזהיר אותי, שבמחלקה האחרת יש יותר רעשים בבוקר, כיון שהפציינטים מקבלים תרופות וטיפולים. כאן הכל דומם, חוץ מהמוות שצועק.

הסכמתי לרעשים האלו. הרגשתי שאני חייב לברוח מהאווירה העצובה והנכאה הזו.

הסיפור שלי מקבל תפנית ברגע זה. משום מה, הערימו עלי, החליטו להעביר אותי לחדר אחר אבל להשאיר אותי באותה מחלקה. הייתי עצום עינים, תשוש מכאבים ומתרופות הרגעה ולא ראיתי כלום.

אבל אני יכול לספר דבר אחד. מיד כשהגעתי לחדר החדש - הרגשתי כאילו רוח חדשה זורמת במקום. החלון היה סגור וביקשתי לפתוח אותו.

קורה אתך'... הייתי קופץ ממקומי וחושב שהגיע רופא מסויים, אבל זה בעצם היה אדון מלאכי שחמד לצון על חשבוני.

חודש שלם הייתי באותו חדר, באותה מחלקה, ובחודש הזה, יחד עם החיוכים הקטנים שהלכו והתרחבו, נרשמה גם הטבה במצבי.

באחד הימים הגיעו הרופאים להורי, וסיפרו על טיפול נסיוני שהם

ממליצים לי. היו להם כמה סיבות. קודם כל, הטיפול לא כרוך בכאב מיותר. שנית, ממילא הם התייאשו ממני, אז למה לא לנסות? ושלישית, הם אמנם לא רואים הטבה פיזית במצבי, אבל משום שאני 'חיוני' כל כך, אולי כדאי לנסות?

היה צריך לגייס כסף רב כדי שאכנס לניסוי, אבל ברוך השם, הקב"ה עזר לי, הצלחתי להיכנס. הוציאו אותי מהמחלקה הסופנית והחזירוני למחלקה הרגילה, שבה הייתי עד כה. ביום שבו יצאתי מהמחלקה, אדון מלאכי היה במצב רוח. הוא טען שאני לא יוצא אלא בורח בגללו, הוא גם הבטיח להיות בשקט אם אשאר. הוא אמר דברים רבים, שרובם היו הומור פשוט, מתובל באוירה טובה של יהודי קשיש, שראה ושמע דברים רבים בחייו.

נפרדנו באיחולי רפואה שלימה.

אמונה פנימית, וכשהוא דיבר על האמונה שלו באבא כל יכול - היו לו דמעות בעינים. על אף שגם אז הוא דיבר בחיוך ובשמחה.

היו לו בדיחות של אנשים מבוגרים. בדיחות 'קרש' כאלו. כשהוא שמע אותי מדבר, מיד היה מתערב, על אף שהוא שכב בצד השני, והיה אומר משפטים שנונים שגרמו לי לחייך. בחדר היתה אוירה אחרת.

אני יכול לומר בוודאות, שעד אז, באותן שנים של המחלה, כמעט לא מצאתי את הזמן לצחוק. להרחיב את השפתים לכדי חיוך? לגלות את השיניים? זה דבר שאנשים בריאים עושים. לצחוק במצבי? אף אחד לא צוחק. בטח לא המשפחה, שהגיעה אלי בכל יום ועטפה אותי בדאגה רבה. אבל ברגע שבו נכנסתי לחדר של אדון מלאכי - כל האוירה שסביבי השתנתה. לא היתה אצלו כמעט מילה אחת מיותרת שנאמרה ברצינות, הכל היה צחוק אמיתי, שמקורו בשמחה.

היה בו הומור שקשור רק לחולים במחלה. היו לו גם מילות קוד שהיו קשורות ברופאים, אגב, הוא היה חקיין מעולה, לפעמים הוא היה אומר לי: 'אני מדבר, ואתה תגיד למי התכוונתי'.

כשהוא היה מרעים בקולו: 'בוא נבדוק אותך כעת, נראה מה באמת

שהשליחים שלי לא היו הרופאים, אלא אדון מלאכי אחד, ששכב לבדו במחלקה, והביא משב רוח של שמחה ועליצות לחדרי...

הגעתי למחלקה וביקשתי לדעת היכן שוכב אדון מלאכי. בתחילה לא הבינו מה אני רוצה. בסוף נזכרה אחת האחיות: 'מלאכי? הוא נפטר מזמן. אתה רוצה שאגיד לך מתי?' היא היתה סבלנית וחיפשה לי את התאריך המדויק.

והתברר שהוא נפטר יום אחרי שעזבתי את החדר שלו!...

אדון מלאכי היה השליח של הקב"ה להוציא אותי מהמחלה! על ידי חיוכו ושמחתו שכבשה את לבי, הוא גאל אותי מהצרה, והתקיים בי הפסוק: "כי בשמחה תצא" (ישעיה נה, יב)!

ולענייננו: אדון מלאכי זכה והמשיך על סביבתו אוירה של שמחה ואמונה, ובכך זכה להציל נפש מישראל!

ונחזור: בסיפור הראשון המשיכו עליו אוירה מהמשמים, ובסיפור השני הוא המשיך אוירה על הסביבה.²

על חשיבות האוירה בשיחתנו...

חזרתי למחלקה, והתחלתי לקבל את אותם טיפולים נסיוניים. הקב"ה עזר לי, וברוך השם, אחרי מספר שבועות, ניכרה הקלה משמעותית. אחרי חצי שנה הייתי בריא, ולמעט בדיקות תקופתיות אפשר לומר שיצאתי מהמחלה בשלום.

אני רוצה לספר על היום שבו באתי לבקר את אדון מלאכי. זה היה ביום שבו יצאתי מבית החולים. החלטתי שאני הולך למחלקה הזו. בלב שלי הרגשתי, שאת כח החיים קיבלתי במקום ההוא, שהיה בו משב רוח אחר. בימים כתיקונם, כנער צעיר שמקשיב למבוגר - סביר להניח שלא הייתי צוחק מאותן מילים מבדחות. היום קוראים לזה 'בדיחות קרש', דהיינו, לא מצחיקות. אבל באותה מחלקה, הוא פשוט העניק לי רוח אחרת, שמחת חיים, עליצות, רוח נעורים ותקוה, רצון לחיות.

רציתי להודות לו על כך. הרי הרופאים ציפו למותי בכל יום, אמנם המשפחה סירבה להאמין להם והתמקדה אך ורק באמונה שהכל בידי שמים, והקב"ה הוא רופא חולים, אבל עדיין היה החשש שמנקר בלב. והנה, ברוך השם, אני הולך על שתי רגלי, בריא ושלם. ואני יודע

מעין החכמה

ישתולל באמצע השיעור, יקבל סוכריה כעונש... נשמע מצחיק? ובכן, תלמיד אחד הגיע, כנראה, במצב רוח בלתי מתאים ללימודים. התנהגותו הזמינה עונש. קמתי ממקומי בפנים זועפות

2. סיפר הגאון הרב משה קלצקין שליט"א (ביני לבני, חלק א - עמוד 319), ז"ל: **ערכתי** פעם ניסוי מעניין בכיתת הגיל הרך. הכרזתי ברורות, כי מי שיפריע או

נאמרה בהקהל

והיינו שהקב"ה פנה למשה רבינו ואמר לו: כשאתה מלמד את פרשת

קדושים לעם ישראל, אל תלמד אותם קבוצות קבוצות, אלא הקהל את כל עם ישראל יחד, ללא יוצא דופן, ואז, תלמד את כולם יחד, את פרשת קדושים.

וצריך להבין מדוע נשתנתה פרשה זו משאר הפרשיות?³

השבת נקרא בתורה שתי פרשיות, פרשת אחרי מות ופרשת קדושים.

והנה, פרשת קדושים פותחת בפסוקים: "וַיְדַבֵּר ה' אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל-כָּל-עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם קְדָשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם" (ויקרא יט, א-ב).

מעין החכמה

מתנות אינן מסוגלות להוות תחליף לאהבה אישית! מתנה משמשת כבת לוויה לאהבה ולהטיב לבטאה, אך לא לחפות על העדרה.

כי האוירה זה עיקר הכל!

3. שהרי שאר הפרשיות נאמרו לקבוצות קבוצות. כמבואר בגמרא הקדושה (עירובין נד:):

'כיצד סדר משנה? **משה למד מפי הגבורה.** נכנס אהרן ו**ושנה לו משה** פירקו. נסתלק אהרן וישב לשמאל משה, נכנסו בניו ו**ושנה להן משה** פירקו. נסתלקו בניו, אלעזר ישב לימין משה ואיתמר לשמאל אהרן... נכנסו זקנים ו**ושנה להן משה** פירקו. נסתלקו זקנים, נכנסו כל העם ו**ושנה להן משה** פירקו.

נמצאו ביד אהרן ארבעה, ביד בניו שלשה, וביד הזקנים שנים, וביד כל העם אחד. נסתלק משה, ו**ושנה להן אהרן** פירקו. נסתלק אהרן, **שנו להן בניו** פירקו. נסתלקו בניו, **שנו להן זקנים** פירקו. נמצא ביד הכל ארבעה.

והנחתי סוכריה על השולחן שלפניו. כעבור מספר דקות שוב הגיעו הפרעות מן הכיוון שלו. קמתי והנחתי סוכריה נוספת. כך נאלצתי לנהוג ארבע פעמים. בפעם הרביעית, כאשר ארבע הסוכריות 'החמוצות' הללו ניצבו בשורה על השולחן כאות לבני מרי, פרץ הילד בבכי...

לא יאמן! אתמול הענקתי סוכריה למי שהתנהג כראוי, והוא דוקא היה בין המקבלים, וכמובן, שמח בה מאוד. ואילו היום אותה סוכריה מביאה אותו לידי בכי מר!

רשמתי לפני את מסקנת הניסוי: לא ערך הפרס או גודלו יוצרים את ההערכה, אלא האוירה הנלווית להענקתו.

ישנם ילדים, שהוריהם מרעיפים עליהם כל ימיהם מתנות ותענוגות לאין ספור, ולמרות זאת סובלים הם מהרגשת קיפוח וריחוק מהוריהם, ולעתים אף מתהלכים הם בבטן מלאה מרירות ושנאה כלפי מי שנתן להם את חייהם.

ב. לכאורה התירוץ לא מובן. הרי השאלה היתה למה פרשת קדושים נאמרה בהקלה, והתשובה כי תלויין בה רוב גופי תורה.

נו, ואז מה? בוודאי גופי תורה זה חשוב מאוד, ובמיוחד אם זה 'רוב גופי תורה', אך עדיין אנחנו לא מבינים, למה צריך לומר את פרשת קדושים בהקלה?⁴

ולפני שנשיב נקדים...

ומצאנו בפירוש רש"י שביאר כך:

'דָּבָר אֶל-כָּל-עֵדוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' - מלמד שנאמרה פרשה זו בהקלה מפני שרוב גופי תורה תלויין בה!

והנה כשמתבוננים בדברי רש"י צצים (לפחות) שתי שאלות:

א. רש"י כתב שרוב גופי תורה תלויין בפרשת קדושים, ולכאורה המילה 'תלויין' לא כל כך מדויקת. והיה צריך להשתמש במילה 'נמצאים' ('שרוב גופי תורה נמצאים בה').

קצת מדיני מקח וממכר

צָדֵק⁵ אֲבִי צָדֵק אֵיפֹת צָדֵק וְהִין צָדֵק יִהְיֶה לָּכֶם אָנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם" (ויקרא יט, לה-לו).

בפרשת השבוע פרשת קדושים נצטוונו: **"לא תַעֲשׂוּ עֹל בְּמִשְׁפָּט בַּמִּדָּה בַּמִּשְׁקָל וּבַמְשׁוּרָה. מֵאֲזַנִּי**

מעין החכמה

עד שהקדוש ברוך הוא בעל הרחמים שמע צעקתם, ובאו בחלום לחכם העיר ויאמרו לו: אל תרבו להתפלל כי לריק תהא יגיעתכם, ואין אתם נענים כי אם עד שיעלה החנווני של העיר לתיבה ויתפלל בעדכם.

ויקץ החכם משנתו נבהל באומרו זה החנווני שאמרו לי שיתפלל, אני מכירו שהוא עם הארץ ואיש שפל. ומה יהיה תפילתו ומעשיו כדי שהקדוש ברוך הוא יעננו בתפילתו? נו, נו, בטח זה היה חלום בלחות...

עוד הוא מהרהר, ושוב נפלה עליו שינה. והנה הוא רואה את עצמו עומד ברקיע השמים ומסביבו חגים דמויות הוד, מאירות ומזהירות, ולפתע ניגש אליו אחד מהם ואומר לו: יא חכם! לא תטריח עצמך להפציר

4. ואם כוונת רש"י שמפני כך היא פרשה חשובה, הרי העיקר חסר מן הספר, והיה צריך לכתוב 'מפני **חשיבותה** שרוב גופי תורה וכו'.

5. והנה, אדם המקיים את הפסוק הזה כפשוטו, יש בכחו לבטל גזירות קשות ורעות מכלל עם ישראל. ובענין זה מסופר (יעשה פלא השלם - עמוד רצו, לגאון רבי יוסף שבתי פרחי):

מעשה בעיר אחת שהיתה בה עצירת גשמים ואנשיה היו מתים בצמא. וחכם העיר גזר תעניות על הציבור שני וחמישי ושני כדין. והרבו להתחנן בתפילות ותחנונים וסליחות ולא נענו. והחכם נשאר סר וזעף על שלא נענו. ובפרט בראותו צרת הציבור וצעקתם הנוראה לאמר: אבינו שבשמים, אב הרחמן, הבה לנו מים...

תורתנו הקדושה היא תורת חיים, תורה המקיפה וכוללת בתוכה את כל מציאות חיי האדם.

ולפני שנביא את דברי הסמ"ע (ספר מאירת עינים) על המילים 'הין צדק', נקדים:

מעין החכמה

החנווני נכנס לבית הכנסת וידיו אוחזות בכף מאזנים השוכנים דרך קבע בחנותו. הוא עלה לבמה והניח את הכף מאזנים על הבימה.

ראשו נזרק אחורה, עיניו הורמו למרומים, שתי ידיו נפרשו השמים, וכמאליהן החל זרזיף דמעות חס לזלוג מעיניו... כידודי אש פרצו מפיו:

רבונו של עולם, אתה היטלת עלי שליחות בעולמך, להיות חנווני בעיר הזאת. רבונו של עולם! רוב עסקי עם המאזנים הללו, המאזנים המכוונים כנגד שמך הקדוש, שהרי שתי כפות המאזנים הן כנגד שתי ההי"ן של שמך הקדוש (שם הוי"ה), והעץ הארוך שבאמצע שבו תלויות ועומדות השתי כפות הוא כנגד וי"ו של הוי"ה, והבית יד העליון שמחזיקים בה הוא כנגד הוי"ו של הוי"ה, ועתה אני אומר לפניך, רבונו של עולם, אם אני שיקרתי איזה פעם במשקלי ליתן חסר ופגמתי באותיות שמך הגדול והקדוש הוי"ה, יהי רצון שתדאש מן השמים ותשרפני...

אך, רבונו של עולם, אם לא שיקרתי מעולם במשקלי לגזול, ולא פגמתי בשמך הקדוש, אז אני מבקש פתח את ארובות השמים והשקה את כל הארץ מאוצרך הטוב...

רעש של רעם הרעיד את כותלי בית הכנסת, ותוך שניות החלו מטרות עוז לרדת...

והזקנים סיפרו שהם לא זוכרים מעולם שנה שירדו בה כל כך הרבה גשמים!

בתפילתך, אם אותו חנווני לא יעמוד במקום שליח ציבור ויתפלל עליכם אין אתם נענים!

הפעם הבין החכם שהחלום אמיתי... 'אך מה אעשה איך אומר לאנשי העיר שהחנווני הזה יהיה השליח ציבור?'

הבוקר הגיע והחכם שלח את שמשו להודיע: מחר נערוך שוב יום תענית וצום, ואבקש מכולם להגיע לבית הכנסת המרכזי, להשתתף בתפילות.

כל אנשי העיר התאספו בבית הכנסת, והחזן הקבוע התכוון לעלות... החכם קרא לו ואמר: הפעם יעלה החנווני. החזן התכופף לחכם ואמר לו בשקט: כל מה שאתה אומר קדוש בעיני, אבל רק שכבודו ידע שהחנווני הזה לא יודע לקרוא...

והחכם ענה: אף על פי כן, רק הוא יעלה!

מיד קרא הרב לאותו החנווני ואמר לו: ככבוד, היום אתה החזן!

החנווני החליף צבעים, 'מה אדוני מדבר אל עבדו, אני לא יודע לקרוא וגם אף פעם לא התפללתי - תמיד הקשבתי לחזן'.

החכם לא התרגש ואמר לו: יהיה מה שיהיה, תאמר מה שתאמר, אתה החזן!

החנווני בתגובה הוריד מעליו את הטלית והתפילין ויצא מבית הכנסת...

החכם והקהל ישבו בבית הכנסת והמתינו...

אך חוץ מדיני קניה, נכללים במצוה זו דיני חזרה מהמקח, והיינו אם אחד מהצדדים רוצה לחזור בו.

ומצינו בענין זה שלשה דינים כלליים:

א. אם כבר התבצע קנין גמור (בין הקונה למוכר), כגון: משיכה או הגבהה - אי אפשר לאחד מן הצדדים לחזור בו.

ב. אם היה קנין כסף (קנין התופס מדאורייתא) - אם רוצה אחד מן הצדדים לחזור בו הוא יכול, אך בתנאי שהוא יקבל עליו 'מי שפרע'.

וכיצד נותנין מי שפרע, אוררין אותו בבית דין ואומרים: 'מי שפרע מאנשי דור המבול, ומאנשי דור הפלגה, ומאנשי סדום ועמורה, וממצרים שטבעו בים, הוא יפרע ממני שאינו עומד בדיבור'.

ג. אם לא היה קנין כלל, ורק סיכמו ביניהם בדיבור, יכול כל אחד מהם לחזור בו מן הדין, אך אף על פי כן, הוא נקרא ממחוסרי אמנה ואין רוח חכמים נוחה הימנו, כי ראוי לאדם לעמוד בדיבורו, כמו שכתוב: "שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל לֹא יַעֲשׂוּ עֲוֹלָה וְלֹא יִדְבְּרוּ כִזָּב וְלֹא יַמְצֵא בִפְיָהֶם לְשׁוֹן תְּרִמִּית כִּי הָמָּה יִרְעוּ וְרָבְצוּ וְאִין מְחִירִיד" (צפניה ג, יג).

ובכלליות יש בה תרי"ג מצוות. והנה אחת מתרי"ג מצוותיה, היא מצות 'עשיית דין בין לוקח ומוכר'.

וזה לשון החינוך (מצוה שלו):

ענין מצוה זו שגדון בדין וממכר כענין שציותה התורה עליו, **כלומר שיש צדדין שיתקיים המכר בין מוכר ללוקח ויש צדדין שאין לה קיום, והוא חובה עלינו לדון ביניהם כמצות התורה** (עכ"ל החינוך).

ויש במצוה זו פרטים רבים מאוד, ונכתוב מעט מאוד על קצה המזלג:

דיני מקח וממכר מתחלקים לשני חלקים כלליים: מטלטלין וקרקעות.

והנה מדין תורה מטלטלין נקנים בכסף, ולכן אם הקונה נתן כסף עבור המקח, החפץ נקנה ואין אפשרות לאף אחד מן הצדדים לחזור בו (ופשוט שאם שניהם רוצים שאפשר לחזור במקח).

אך חכמינו הקדושים חששו ממציאות שהמוכר יסיר את השגחתו מהחפץ⁶, ולכן תיקנו שכסף לא קונה.

והרוצה לקנות מטלטלין צריך להגביה (את החפץ) או למשוך (כמבואר בהלכה).

מעין החכמה

ושילם לו על כך בכסף מזומן, אך לעת עתה ראובן השאיר את התבואה במחסן של שמעון.

6. ובלשון חז"ל (חולין פג.) 'שלא יאמר נשרפו חטיף בעליה'. ונביא דוגמא: ראובן קנה מחסן תבואה משמעון,

פרשת אחרי מות-קדושים - בדים וחוטמים בשוק של ציפורי

אַלֶּהֶיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם" (ויקרא יט, לו).

ועתה, אחר ההקדמה הזו, נפליג על
כנפי הדמיון...

ולדעת הסמ"ע, (משמע ש) הוא עובר
על איסור דאורייתא, הכתוב
בפרשה שלנו: "מֵאֲזַנִּי צֶדֶק אֲבִנִּי צֶדֶק
אֵיפֹת צֶדֶק וְהֵן צֶדֶק" יִהְיֶה לָכֵם אֲנִי ה'

בדים וחוטמים בשוק של ציפורי...

כעבור כמה דקות הגיע אדם במרוצה
ואמר: אני זקוק נואשות ל-200
מטר של משי, אשלם לך יותר.

שי עזב את הדוכן והלך לחפש אחר
חיים. וכשפגש אותו אמר לו:
אתה לא משכת את הגליל, ולכן
הקנין לא הסתיים. ואני חוזר בי מן
המקח!

חיים לא הסכים בשום אופן, ועד מהרה
הם מצאו את עצמם בבית הדין.

הדיינים הסתכלו על שי ואמרו: מצד
הדין אתה יכול לחזור בך, אך
אתה צריך לקבל עליך 'מי שפרע'.

שוב הגיע יום שלישי, יום השוק השבועי
בציפורי. דוכנים ססגוניים
מפוזרים במרחבי השוק, ובליל קולות
וריחות ממלא את החלל.

מאחורי אחד הדוכנים עמד שי והכריז על
מרכולתו: בדים למכירה! בדים
וחוטי תפירה בזיל הזול! ממש מציאה!

לדוכן ניגש חיים והתעניין בסחורה. לאחר
כמה דקות של משא ומתן, הוציא
חיים מכיסו את ארנקו התופח ואמר: שי!
אני אשלם לך עכשיו על 200 מטר של
משי, אך רק בסוף היום אבוא לקחת.

חיים שילם והמשיך בדרכו.

מעין החכמה

הרי זה ממחוסרי אמנה ואין רוח חכמים
נוחה הימנו.

וכתב הסמ"ע (שם ס"ק יב):

ראוי לו לעמוד בדיבורו - דרבותינו ז"ל אמרו
(בבא מציעא מט.) על מה שכתוב: "הֵינִי
צֶדֶק" (ויקרא יט, לו) - שיהא הן שלך צדק, ואפילו
נתייקר השער סבירא להו להרמב"ם והמחבר
דלא יחזור בו, משום הכי כתבו סתמא, אבל
הרא"ש והטור סבירא ליה דאם חוזר בו המוכר
משום יוקרא והלוקח משום זולא לית לן בה...

וחכמים חששו שמא תפרוץ שריפה,
ושמעון לא יטרח לכבות אותה,
בטענה 'שבין כך התבואה היא של ראובן,
מה איכפת לי שתשרף'.

7. וזה לשון השו"ע (חושן משפט, סימן רד - סעיף ז):

'הנושא ונותן בדברים בלבד, הרי זה ראוי
לו לעמוד בדיבורו אף על פי שלא
לקח מהדמים כלום, ולא רשם ולא הניח
משכון. וכל החוזר בו, בין לוקח בין מוכר,
אף על פי שאינו חייב לקבל מי שפרע,

ושי הסכים.

זבעצם' - המשיכו המחשבות

להלום במוחו -

'מה הקשר בין המעשה שהוא עשה לארבעה הדורות הנוראים הללו?'

ומחשבותיו נדדו הרחק הרחק אל עבר הדורות הראשונים...

ולפני שנכתוב על מעללי הדורות הראשונים, נקדים...

והדין עמד ואמר: 'מי שפרע מאנשי דור המבול, ומאנשי דור הפלגה, ומאנשי סדום ועמורה, וממצרים שטבעו בים, הוא יפרע ממני שאינו עומד בדיבורו'.

חיים יצא מבית הדין וראשו סחרחר: שי הזה משוגע ממש, בשביל כמה ניירות צבעוניים הוא מוכן לשמוע את המילים הללו?

עומקיה של התורה

כל זאת אל לנו לשכוח לרגע, שכל ידיעותינו הן כטיפה מן הים מידיעותיהם של גדולי התורה, וכל ידיעותיהם הם, הן כטיפה מעומק התורה הקדושה!

דוגמא מוחשית לעיוֹנוֹנו בתורה, יש לנו כבר בפרשה הראשונה, פרשת בראשית.

כידוע, ההפסקות בין פרשיה לפרשיה מסומנות בחומש באות ס' או פ',⁸ הפסקות אלו מטרתם לתת ריח

בספר מעיין השבוע (בראשית עמוד מה) לגאון הרב שלום מאיר ולך שליט"א, נכתב כך:

בכל שנה, כאשר אנו מתחילים מחדש את סבב קריאת פרשיות השבוע, אנו מתמלאים בהתרגשות.

שוב ניתנת לנו הזדמנות להתחיל לדלות מחדש פנינים מהמעין הנצחי, הבלתי נדלה, של החכמה האלקית ולהפיק לקחים נחוצים ממבועי תורת הנצח. ועם

מעין החכמה

פרשה' פתוחה' היא פרשה שהשורה שהיא נגמרת בה נשאת ריקה עד סופה והפרשה הבאה מתחילה בשורה הבאה.

ואמרו במסכת סופרים (פ"א מ"ד) טעה הסופר והחליף ביניהן, ועשה הפתוחה סתומה, או הסתומה פתוחה, הרי זה יגנו.

8. ספר התורה נחלק (מלבד החלוקה הכללית) ל-699 פרשיות. 290 פרשיות פתוחות ו-379 פרשיות סתומות.

פרשה' סתומה' היא פרשה שבאותה שורה שבה היא נגמרת - מתחילה הפרשה הבאה, וביניהם ריח של תשע אותיות.

היה לומר את קינן ומהללאל, למשל, ברצף אחד!

ואכן, בספרים הקדושים (פירוש היעב"ץ לאבות פ"ה מ"ה) נאמר שעשרת הדורות היו כנגד עשר בחינות הספירות הקדושות, שהן עולם ומלואו.

ואנו, אין לנו בכל זה כל מושג! רק מושג אחד - על עמקותה ורוממותה של תורתנו הקדושה!

למשה רבינו מקבל התורה להתבונן במה שנאמר לו, להעמיק ולסכם.⁹

והנה, יש פרשיות בנות עשרות פסוקים הנכתבות ברצף אחד. אבל בעשרת הדורות שבין אדם הראשון לנוח יש הפסקה כזו בכל שלשה פסוקים! כי כל דור יצג מהות אחרת, התפתחות ובחינה מחודשת, עד שמשה רבינו הוצרך להפסקה, להתבוננות מעמיקה, ואי אפשר

חטאי דורות הראשונים

אך, מכיון שחטא האדם, כבר לא נותרה לו זכות להמשיך ולהתגורר בגן עדן, והוא גורש מגן עדן אל עולמנו אנו, העולם העב והעכור.

שנים ארוכות חלפו מאז, והעולם החל להתדרדר בצעדי ענק אחורה, אל זרועות הטומאה והקבס.

אולם, כל זה היה כאין לעומת מה שהחל להתחולל בשנת 1356 שנה (בערך) לבריאת העולם.¹⁰

אם עד אותן שנים היה לעתים מכה המצפון באנשים שהלכו שבי אחר יצרם הרע, מאותה תקופה (משנת 1356 לבריאה) נעלם המצפון לגמרי!

ביום הששי של הבריאה נברא האדם והושם מחוץ למציאות עולמנו, הוא הושם בגן עדן.

אין לנו הבנה כיצד נראו החיים שם, אך מספיקים לנו דברי הרמח"ל (אדיר במרום - עמוד מא) שכתב, וזתו"ד:

דע כי ישנו הפרש גדול בין האויר של העולם הזה, שאנו מכירים כיום, לאויר שבגן עדן. האויר שבגן עדן הוא אויר רוחני וזך בתכלית, אויר קדוש ומופלא. ולכן כל מי שנושם אותו, זוכה ונשמתו מתגלה בתוכו, והוא רואה אורות נשגבים ומראות אלקים חיים, בסוד: "וְלֹא יִכְנָף עוֹד מוֹרִידָהּ וְהָיוּ עֵינֶיהָ רְאוּת אֶת-מוֹרִידָהּ" (ישעיה ל, כ).

מעין החכמה

9. וזה לשון רש"י (ויקרא א, א): 'ומה היו הפסקות משמשות? ליתן ריוח למשה להתבונן בין פרשה לפרשה ובין ענין לענין'...

10. ראה בספר הפרשיות (נח עמוד קב) להגאון רבי אליהו כי טוב זיע"א.

ירושלים ובית המקדש כן יש מקומות להשראת הטומאה. ולכן בנו עיר במקום ירושלים ומגדל במקום הבית מקדש.

שכמו שבית המקדש יאחד את כל עובדי הוי"ה, כך המגדל יאחד את כל עובדי האלילים...

אך גם הם לא שרדו, והקב"ה פיזר אותם לכל הרוחות.

בעקבות הפיזור הזה הגיעו קבוצת מתיישבים לבקעת הירדן והקימו את 'מחוז סדום' (רש"י - בראשית יט, כ).

ושם הם מיסדו את הרשע, הפכו אותו לדרך חיים, וכמו שנאמר: "הִנֵּה זֶה הָיָה עֵוֹן סְדֹם אֲחֻתָּךְ גָּאוֹן שִׁבְעַת לֶחֶם וְשִׁלּוֹת הַשֶּׁקֶט הָיָה לָהּ וּלְבָנוֹתֶיהָ וְיָד עָנִי וְאֶבְיוֹן לֹא הִחְזִיקָה" (יחזקאל טז, מט).

וגם הרשע הזה לא שרד! וכל המחוז נהפך. **ואז** הגיעו המצרים, ובשאת נפש, בפשטות וטבעיות לקחו עם שלם: אנשים, נשים, וטף, והפכו אותם לעבדים. ולא הסתפקו בזאת אלא התעללו בהם באכזריות נוראה (כמבואר במדרשים באורך).

ולא היה מצרי אחד! שקם ומחה!¹¹

ונסכם: המיוחד בארבעה הדורות הללו שהם מיסדו את

האנשים הללו הפכו את הרשע והחמס - לדרך חיים! ואת

הכפירה בה' - לדיעה! ועליהם נאמר: "הִמָּה הָיוּ בְּמִרְדֵּי אוֹר לֹא הִכִּירוּ דְרָכָיו וְלֹא יָשְׁבוּ בְּנִתְיבֵתָיו" (איוב כד, יג).

וכעבור שלש מאות שנה נמחה כל הדור הזה במי המבול!

המבול הסתיים, נח ובניו יצאו מן התיבה, והחלו לבנות מחדש את העולם.

ושוב החלה ההתמודדות עם היצר הרע, ומדי פעם המצפון היכה.

עד שהגיע ובא לעולם נמרוד הרשע, והוא החליט למסד את הרשע, לבסס אותו בחוק. ולכן תכנן להקים מגדל.

ובשנת 1996 לבריאת העולם החלו בבניית המגדל.

וזה לשון הגה"ק רבי יעקב לורברבוים מליסא (בעל 'יחוות דעת' על השו"ע) בפירושו 'מגילת סתרים' (על מגילת אסתר א, ב):

דע, כי דור הפלגה השתוקקו לאבד ולסלק הקדושה מהארץ ולהשריש הטומאה בארץ ולכן ביקשו לבנות עיר ומגדל מטעם שכתב האלשיך (בראשית יא, ד), כי כמו שיש מקומות מוכנים להשראת קדושה כמו

מעין החכמה

המשפט העמיד לו עורך דין בשם סארווציוס.

11. בשנת תשכ"א החל משפטו של הצורר אייכמן שר"י. בית

פרשת אחרי מות-קדושים - סכנת האוירה של שקר

הרשע. הקימו מערכת משפט שגיבתה את ההתנהגות שלהם. ובכך הזדהם האויר של העולם, ונוצרה אוירה מזוהמת של חטא ועוון!

ועתה נבוא להשיב על השאלה ששאלנו, 'מה הקשר בין המעשה שעשה שי לארבעה הדורות הנוראים הללו?...'

סכנת האוירה של שקר

מאז שגורש האדם מגן עדן המואר באלקות אל העולם החומרי החשוך, החלה עבודת זיכון האויר,¹² אשר תכליתה להעלות ולחבר את מציאות העולם אל האמת האלקית. **וזו** לא עבודה קלה כלל.

מעין החכמה

סארווציוס בקולו: אם אכן כנים דברך, אם היתה היכרותך את הנאשם רצופה, יומיומית - מדוע לא ניסית להשפיע עליו?! מדוע, כאיש קמורה, לא היטפת לו מוסר כי ישנה דרכו?!

המתח שנשתרר באולם היה נורא. היינו כולנו ציבור נדהם, המום, עוקב בחוסר נשימה לראות אם וכיצד יצא האיש מן המלכודת שנפרשה לרגליו.

מתוך שלות נפש עילאית, ברגיעה מוחלטת - היישיר העד מבט לתוך עיני תוקפו:

'על הנאצי של אותם ימים התהלך הפתגם הבא: כאשר נכנס הנאצי למשרדו, תולה הוא על הקולב את מעילו, את כובעו... ואת מצפוניו. אין טעם איפוא לנסות ולהידבר עם אדם שיושרו בל עמו, שמצפוניו תלוי על קולב כל שהוא!...

הקהל השתולל. לא ידע את נפשו. גם הסניגור, מנקודת מבט הפוכה...

12. המקובל האלקי רבי משה חיים לוצאטו זיע"א, גילה את 'יחוד הגן', שעניינו להמשיך על האדם המייחד את האויר של גן עדן.

וסיפר הרב מאיר ויסברגר (פליטת פולמוס - עמוד מזו), וז"ל:

סארווציוס (העו"ד של הצורר אייכמן ימ"ש) נקט באותו משפט בקו הגנה פשוט: אייכמן ביצע פקודות ותו לא.

כל העדים שהעידו ארוכות על הזוועות, לא נחקרו על ידי הסניגור אף לא חקירה נגדית אחת. כל שקרה - חזר וטען הסניגור - אין לנאשם כל אחריות לגביו, בהיותו אך מבצע פקודות.

חקירה נגדית אחת, מן הבודדות, זכורה לכותב הטורים היטב. הוא נדמן אליה כצופה, ולא ישכחנה לעולם: החקירה באה לאחר עדותו של גוי, חסיד אומות העולם, ושמו גריוור. הוא הציל יהודים רבים בימי השואה, אף התייצב בגלוי נגד הנאצים. הוא הכיר היטב את אייכמן ונפגש עמו לרוב. עדותו סתרה את קו ההגנה, כשתיאר את האיש ואת סמכויותיו.

החקירה הנגדית קלחה לה בניחותא, כמעט בנועם, הסניגור נתן לעד לספר על קשריו ההדוקים עם הנאשם ועל פגישותיהם התכופות. פתאום, כפנתר מזנק, הרעים

העיקר לחיות את הרגע וליהנות ממנו...
ממנועמי העולם הזה...

וכשהאוירה נהיית כך, הרי בתת מודע ממסדים את הרשע, ממתיקים את האסור, וממילא מרחיקים את הבורא מן העולם!

וכמו שהיה אבא מארי רבינו יורם מיכאל אברג'יל זי"ע"א רגיל לומר ולהזהיר, וזה לשונו (אמרי נועם, שלח לך - מאמר ג):

עולם השקר בו אנו חיים ונושמים מוביל את האדם לחיות חיי שקר ללא אלקות. ואין כוונתנו לשקר במובנו הפשוט, אלא לזה בו אנו נתקלים בכל פינה, שאפשר להסתדר עם 'עיוגולי פינות', ועם 'שקר לבן', והגרוע מכל שהאדם לומד לשקר על עצמו...

באוירה כזו האדם חש ומרגיש שאין מן הצורך להיות ישר, לא חייבים להיות עקבי, ואפשר לשנות פה ושם,

מעין החכמה

וזהו, 'הַיָּאֲרָה', יי או"ר. ואומר לך בזה סוד גדול, כי בזה הפסוק נכלל שם א' שהוא השולט על הגן עדן, והוא אורי"ה. שעליו אמרו בפרק לא יחפור (בבא בתרא כה): אורי"ה - אור יי"ה. והאמת כי בגן עדן מאיר שם יי"ה, וסודו: ה' גן, יי עדן (זוהר, רעיא מהימנא פינחס דף רמה ע"ב). **והוא השם שבו צריך להתחזק ולהמשיך האור של גן עדן באור הזה דרך השערים**, כמו שאפרש לך בס"ד. ואני כבר בבלבתי סדר הדברים מן הטעם שכתבתי למעלה, כדי שלא תוכל לסמוך על דברי למעשה כלל.

והנה בזמן שמושכים האור, צריך להתחזק בשם הזה, ולהחזיר האור לי או"ר. ולהמשיך ה' פעמים אור שעולה אלף ל"ה. וסודם אלי"ה, כי א' תזרה אלף, וה' פעמים יי הוא י"ם, הרי אלהי"ם. ואז נאמר: "כָּל-הַנְּחָלִים הַלְכִים אֶל-הַיָּם" (קהלת א, ז), ונמשכת ההארה בנחליה. ותבין זה לקמן בס"ד בסוד השערים. כי דוד היה אומר: "פָּתַחוּ לִי שַׁעְרֵי צֶדֶק" (תהלים קיח, יט), ואמר: "אֲדָהּ יְיָהּ" (שם), על זה היי"ה של או"ר יי"ה שאמרנו...

אך פשוט שזהו יחוד מסוכן מאוד, ואין לנו שום השגה בו.

אך בכל זאת נביא חלק קטן מלשונו הקדושה. וזה לשונו (אדיר במרום - עמוד מא):

דע כי הפרש גדול יש בין אור עולם הזה לבין אור הגן עדן, כי זה אור, ואור הגן עדן היא יי אור.

וסוד הענין: "הַיָּאֲרָה תְּשַׁלְּכֶהוּ" (שמות א, כב), שפירשו בתיקונים (תיקונים מזוהר חדש דף קיח ע"א), שהוא סוד האור של תורה.

וסוד הענין, כי אור יי, סודם חסד ודין שגולדו בתחילת המציאות בסוד הצמצום. ובהיות ה' בתוך האור, הנה הוא מפסיק בתוך האור, והוא בחינת הסיתום, שאין האור יכול להתפשט בתוקפו, והוא בחינת האור של העולם הזה. אך בסוד יי אור, או אור יי, יכול להתחבר ולהתפשט ומאיר הרבה. ואז ה' נעשה רק טפל אליו, בסוד: "ולא יכנף עוד מוריד והיו עיניך רואות את מוריד" (ישעיה ל, כ).

העמיד את כל עולמו. ורמז לנו זאת הבורא יתברך בכך שפתח את פרשת בריאת העולם בפסוק: "בראשית ברא אלהים" (בראשית א, א) שהוא סופי תיבות 'אמת', וכן חתם את פרשת הבריאה בפסוק: "ברא אלהים לעשות" (שם ב, ג) שהוא סופי תיבות 'אמת', וכל זאת כדי ללמדנו שכל הבריאה כולה עומדת על מדת האמת.

ועל כן מדת האמת צריכה להיות נר לרגליו של האדם ולהנחות אותו בכל פרק וענין בחייו... עי"ש באורך.

וזו הסיבה שחכמינו הקדושים כל כך חששו מהחזרה מהמכר (לאחר שהועבר הכסף). שהרי על ידי כך, על ידי חוסר אמון, יוצרים אוירה של שקר ורמאות, אוירה שיכולה לסחוף אליה רבים וטובים.¹³ ולכן תיקנו 'מי שפרע' להזהיר: אל תשתייך לדורות הללו!...

'עכשיו הבנת' - הרהר חיים לעצמו - 'למה שייכו את שי לדורות הנוראים הללו'...

ונמשיך במהלך ההיסטוריה...

מדתו של הקב"ה היא אמת, כמו שנאמר: "וה' אלהים אמת" (ירמיה י, י), וכן חותמו של הקב"ה הוא 'אמת' (שבת נה.), ולכן רק מי שזהיר ביותר שלא להוציא מפיו אפילו מילה אחת של שקר זוכה להיות דבוק בה, אך מי שרגיל להוציא מפיו דברי שקר מיד מתרחק מה'.

וזהו שנאמר: "מדבר שקר תרחק" (שמות כג, ז), ופירש הרה"ק רבי זושא מאניפולי זי"ע"א שמדיבור אחד של שקר נעשה האדם מרוחק מה' בתכלית. וכן בעולם הבא בוודאי שלא יזכה לעמוד לפני ה', כמו שנאמר: "דובר שקרים לא יכון לנגד עיני" (תהלים קא, ז). ולא בחינם כתב הרה"ק רבי נחמן מברסלב זי"ע"א ב'ספר המדות' (ערך אמת - אות כא): 'טוב לאדם שימות משיחיה ויהיה שקרן בעיני בני אדם'.

ולכן כשבא הקב"ה לברוא את העולם חיפש דבר חזק ומוצק ביותר אשר עליו יוכל להעמיד את כל העולם, ולא מצא דבר חזק ומוצק יותר ממדת האמת ועליה

מעין החכמה

גבול בענין המכירה, והיה תמיד דין ודברים ומריבות, רצו להסכים יחד להתיר ביניהם השגת גבול ולמחול זה לזה הפסד ממון שגרם לו חברו.

ושאלו שתי שאלות:

אם בכחם לעשות זה?

ואם יצאו ידי שמים בכך?

13. בשיחה שמסר הגאון הרב מרדכי שטרן שליט"א (אוצר שיעורים - עמוד ג) אמר כך:

וביתר ביאור יובנו הדברים על פי שאלה שנשאל החוות יאיר (סימן קסג) המובאת בפתחי תשובה (חושן משפט, סימן קנ - ס"ק ז), אודות חבורה של מוכרי כסות בראותם שנתרבה ביניהם השגת

קדושים למרגלות הר סיני

בא' ניסן כינס משה רבינו את עם ישראל והזהיר אותם - "כַּמְעֵשָׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֲשֶׁר יִשְׁכְּתֶם בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ וְכַמְעֵשָׂה אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אֲנִי מְבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה לֹא תַעֲשׂוּ וּבְחַקְתֶּיהֶם לֹא תִלְכוּ" (ויקרא יח, ג).

דעו לכם עוד מעט אתם אמורים להיכנס לארץ כנען (שהרי זה היה קודם חטא המרגלים), ושם בארץ כנען שולטת תרבות מסוכנת, תרבות של עצמי כנען. ואם לא תדעו כיצד להיזהר ממנה אתם עתידים 'להישאב' לתוכה!

ולכן מעתה אני מלמד אתכם, הדרך להנצל מהתרבות הזאת היא על ידי שתקיפו את עצמכם באוירה של קדושה! - "קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם" (שם יט, ב).¹⁶

ועתה נבוא להשיב על שתי השאלות שעמן פתחנו את השיחה:

בכ"א בניסן נקרע ים סוף, והמצריים שרדפו אחרי עם ישראל נשארו שם. 43 ימים עברו מאז, ובששה בסיון, למרגלות הר סיני, קיבלו עם ישראל את התורה.

מעמד מתן תורה הסתיים, ועם ישראל נשארו לחנות למרגלות הר סיני.

שנה שלימה (פחות 10 ימים) חנו שם עם ישראל, ורק בכ' אייר (שנת 2449) הם המשיכו במסעם.

בשנה הזו שהם חנו למרגלות הר סיני, נצטוו עם ישראל (לפחות) 17 פרשיות: מפרשת משפטים שבחומש שמות עד פרשת במדבר (כולל פרשת במדבר) שבחומש במדבר.¹⁴

ופרשיות אחרי מות-קדושים (לפחות חלקן) נאמרו בא' ניסן.¹⁵

מעין החכמה

אחד ואיזה זה יום הוקם המשכן. ואלו הן: 'אדם כי יקריב מכם קרבן', 'צו את אהרן, יקח לך עגל', 'יין ושכר אל תשת', 'איש איש מבית ישראל אשר ישחט', 'כמעשה ארץ מצרים', 'קדושים תהיו', 'אמור אל הכהנים, יושלחו מן המחנה', 'כה תברכו', 'קח מאתם', 'נשיא אחד ליום', 'בהעלותך', 'קח את הלויים', 'ויקחו אליך פרה אדומה'.

16. והאווירה הזו תלויה בידנו, וזה על ידי שעורר בקרבנו את הרצון לעובדו באמת. ובעומדנו בזה נעתיק ממה

והרב חוות יאיר השיב שחלילה לעשות כן, הן מצד המוסר (שעל ידי כך תיווצר אוירה של קלקול...) והן מצד הדין... עיי"ש.

14. כתב בספר בית אלהים להמב"ט (שער היסודות - פרק לב) שכל ספר ויקרא נאמר למשה בתוך חודש אחד. מא' ניסן ועד א' אייר.

15. וזה לשון ה'ספרי זוטא' (פרשת נשא - פרק ז פסוק יא):

"ויאמר ה' אל משה" (במדבר ז, יא) - חמשה עשר פעם נדבר עם משה ביום

רבה, או לכל הפחות משתדלים למען זה, או שמא אנו טורחים למצוא איזו שהיא נוסחה שעמה נוכל להשתיק את המצפון ולהסתדר עם הגבולות - התורה וההלכה.

ולהבדיל, שני בני אדם עומדים בחנות מוכנים לשרת את הלקוחות, האחד הוא בעל הבית המעוניין בכל לבו בקידום העסק, ואילו השני הוא רק שכיר המרוויח את לחמו לפי שעות העבודה. הנה הגם ששניהם אמורים לשרת את אותם הלקוחות במדה שוה, מכל מקום ההבדל ביניהם זועק לשמים.

כן ממש פעמים רבות נראה שני אנשים, שלכאורה מבצעים את אותה הפעולה, ובכל זאת התוצאה תהיה שונה בתכלית, ובאמת מה גורם לשוני? המניע לפעולה, הגישה והבסיס לענין.

ולדאבוננו הרב, הבדלי גישה שונים ובולטים מאוד רואים אנו גם ביהדות, יש המעוניינים בקיום תורה ומצוות רק כדי להשתיק את המצפון ולצאת ידי חובה, לכן הם דואגים שלא יבואו אליהם בטענות ולצורך כך ישתדלו תמיד למצוא רב שיתיר את הדבר. כך שממילא בבתייהם תמיד ימצאו כל הפתרונות הטכנולוגיים ל'ביעות' הלכה, הכל יפעל על ידי גרמא וכדו', ובאמת אי אפשר לבוא אליהם בטענות ולומר שהם חיללו את השבת חלילה.

הם גם ימצאו כביש עוקף ומפלט לכל המגבלות של ימי בין המצרים וימי העומר, והם ישמעו מוזיקה ללא מוזיקה, ישתמשו בסבון ללא סבון, ויאכלו בשר ללא בשר, את ליל הסדר יחגגו במלון כל שהוא והכל 'בהשגחת הברך'...

אולם, מנגד קמה וגם ניצבה שיטה נוספת של יהודים יקרים מפז, שכל מגמתם חשק ורצונם בחייהם בעולם הזה הוא רק לעבוד את ה'

שכתבנו בפתיחה לסדרת הספרים חלב הארץ (חלק א, הקדמה - אות כא והלאה). וכך כתבנו בסיועך דשמיא:

על האדם ליתן דעתו לנצל כל זמן האפשרי לו בימי חייו בעולם הזה ללמוד בו תורה לשמה, ולקיים מצוותיו יתברך בשמחה עצומה, בעונה, בשפלות, ובשלמות, ולקיים דברי התנא במשנה (אבות פ"ד מ"י): רבי מאיר אומר, הוי ממצט בעסק, ועסוק בתורה וכו', למען אשר יזכה על ידי זה לקנות חלקים רבים בנפשו רוחו נשמתו חייתו ויחידתו, וככל שיזכה להוסיף ולקנות חלקים רבים יותר כן יזכה שינתן כח ויכולת גדול יותר לנשמתו הקדושה להאיר באור יקרות במתיקות, עריבות, השתוקקות, ודביקות באור העליון ברוך הוא.

וענין דביקות זו המתעוררת בקרבו לא מיבעיא שתוליד בקרבו רגישות עצומה לדביקות בעניינים שברוחניות כגון: לשפוך נפשו בתפילות או בלימוד ועסק התורה הקדושה או בקיום כל שאר המצוות, אלא אפילו בעניינים שבגשמיות הנצרכים לו לעבודת השם יתברך, גם בהם תתעורר אותה רגישות רוחנית גבוהה ורצון ותשוקה עזה ביותר לדביקות נאמנה וטהורה בו יתברך, באופן שגם בעת שנצרך לעסוק בענייני עלמא כגון: מאכל ומשתה, שינה ופרנסה, וכל שאר צרכי הגוף וענייניו, אזי תהיה מחשבתו דבוקה בו יתברך, וכל לבו יהיה בוער ברשפי אש להבת שלהבת אהבת השם אין סופית אליו יתברך, וממילא כל כוונתו בגשמיות וכל שכן ברוחניות היא רק לשם שמים - לשם אל עולם יתברך שמו, ובדרך זו יעלה ויתעלה במעלות הסולם העולה בית אל, עד היותו איש אלקים טהור וקדוש באמת.

והנה כיהודים וכחורים עלינו לבדוק האם אנו מחדירים בעצמנו ובביתנו אורה של רצון לקיים את המצוות בהידור ובשמחה

לצאת ידי כל הפוסקים ומקיים את מצוות ה' יתברך בכל רמות ההידור שניתן לקיים.

וטעם ויסוד להנהגה נפלאה זו כתב רבינו הגדול רבי יעקב חיים סופר זלה"ה בספרו הבהיר כף החיים (סימן קנח - אות כה) בשם מאור הדורות רבינו האר"י הקדוש זלה"ה שכתב בספרו הבהיר שער הגלגולים (הקדמה כב) שכשמעלין את האדם במעלות בעולמות העליונים כפי ערך המעלה שמעלין אותו צריך שיזדכך יותר אפילו בדקדוקי מצוות כחוט השערה ובכל מדרגה ומדרגה שעולה צריך מירוק מחדש.

ועל כן יש חסידים נוהגין לילך אחר דברי המחמיר אף על גב דלפום דינא הוא מותר והוא מפני שבעת העליות מדקדקים עמהם כחוט השערה כזכר. וכל איש כפי גבורתו. וכל אשר נשמתו זכה ביותר תאווה נפשו לעשות חומרות וחסידות ביותר וכל אשר אין נשמתו מתוקנת כל כך תאווה נפשו להלך אחר הקולות, וסימנך: 'בתר עניא אזלא עניותא' רח"ל. ובזה יוכל האדם להבחין את עצמו, וכמו שכתבו בעלי המוסר ודו"ק, ע"כ.

חשוב לזכור! כי אנחנו לא נמצאים כאן (בעולם הזה), בכדי לצאת ידי חובה, אנחנו כאן לצורך מטרה ושליחות! ומי שכל הגישה שלו היא רק כדי להסתדר, ועיקר העיקרים שלו היא שלא יוכלו לבוא אליו בטענות, מפספס הוא את עיקר התכלית.

המקור והבסיס ליסוד זה אנו מוצאים בפרשת בהעלותך (במדבר ט, ו) אצל האנשים אשר היו טמאים לנפש אדם ולא יכלו להקריב את קרבן הפסח, אזי התורה מתארת שבאו לפני משה רבינו בטענה: "למה נגרע לבלתי הקריב את קרבן ה' במועדו" (שם פסוק ז):

יתברך ולשמח אותו באמת, ואכן אלו היהודים לעולם לא יחפשו להקל ולהתנער שלא לצורך, להיפך - הם יחפשו להדר בכל מה שאפשר, הם יחפשו לקיים כל מצוה באופן המושלם ביותר על פי ההלכה והקבלה, הם יעשו הכל לצאת ידי חובת כל השיטות, וזאת מפני שהם אוהבים את ה' יתברך באמת ואינם פוחדים מה'שולחן ערוך' אדרבה השולחן ערוך הוא בבת עיניהם הוא מהווה להם כמפת דרכים המקשרת אותם עם התכלית - ה' יתברך ולכן הם אוהבים אותו מאוד ובכל מאודם רוצים לקיים כל פסק שלו בצורה המושלמת ביותר, וזאת כי רצונם הוא לעבוד את ה' יתברך באמת וזהו ראש מעיינים.

וכבר נודע שאדונינו ה'חפץ חיים' היה מפרש על פי זה את הזמר 'כל מקדש' והיה אומר כך: יש שני סוגי יהודים, יש יהודי המקדש שביעי כראוי לו - ומכבד את השבת בכל יכולתו וככל הראוי, ואולם מנגד יש אדם שהוא - רק 'שומר את השבת מחללו' - הוא רק דואג לא לחלל את השבת 'שכרו הרבה מאוד' - שניהם יקבלו שכר, אבל אין להשוות ביניהם - 'איש על מחנהו ואיש על דגלו', שכן ההבדל ביניהם זועק עד לשמים.

הבדלי הגישה ניכרים הם בכל מצוה ומצוה. בכל הלכה והלכה, וכאמור שהם מבטאים את אמות המדה הרוחנית של האדם, אם כי צריך לדעת שהם גם משפיעים הרבה מאוד על הילדים היקרים, ה' ישמרם ויחיים, ועל הבית. שכן הילדים הם נשמות טהורות וזכות ומרגישים הם היטב אם המצוות הן מקור לאושר ולתענוג בעבור הוריהם, או שמא חס ושלוש בעיניהם הן כעין אוסף של בעיות חלילה שצריך לנסות להסתדר אתן.

ובר מן דין כבר נודע מפי חכמי האמת שהחושש לנקיות נשמתו וטהרתה לפני מאצילה ברוך הוא משתדל בקיום כל מצוה

- א.** למה רש"י השתמש במילה 'תלויין' (ירוב גופי תורה תלויין בה') ולא במילה 'נמצאין'?
- ב.** למה צריך לומר את פרשת קדושים בהקלה?

עיקר קיום התורה תלוי באוירה

- כאמור,** משה רבינו עמד למרגלות הר סיני ודיבר אל כל עדת ישראל, וכך הוא אמר: עוד מעט אתם אמורים להיכנס לארץ כנען, לארץ ששוררת בה האוירה ש'לנו הכל מותר'! והאוירה הזו היא סכנה גדולה לכל צביון חיי היהודי!

מעין החכמה

הראשונים שהיו מכניסים את פירותיהם דרך הפתח והשער כדי לחייבן במעשרות (ברכות לה:), ילדים הרואים שהוריהם מחפשים להדר מתוך שמחה של מצוה, מתוך תחושה של 'עשיית רצונו של מלך', לומדים איך נגישים אל המצוה. גוישה זו מעבירה רגש חיובי ונפלא לכל דבר שבקדושה, הם לא מחפשים קולות והיתרים! אלא רוצים למלא את היעוד.

מנגד, ילד שסופג חלילה אוירה של איך מסתדרים עם ההגבלה הזאת, על מה שאפשר לוותר, ובמה שאפשר להקל, או ילד ששומע על דבר שאסורו גדולי הדור ולאביו יש היתר מרב זה או אחר, כיצד הוא כן יכול להשתמש באותו הדבר, קולט שהמגמה היא למצוא נוסחה או 'כביש עוקף איסור'. או כביש עוקף לשולחן ערוך, וברבות השנים הוא כבר ימצא לעצמו את העידן לעשות זאת בדרכים שלו, לפי המשיכות שתהיינה לו, והנסיון מראה שבדרך כלל ילדים כאלה צועדים כמה מעלות אחורנית ואולי בצעדי ענק חלילה ממה שההורים היו רוצים, וזהו הכאב שאין למעלה ממנו... עיי"ש באורך בחלב הארץ.

ומי שלמד את השיחה (למעלה, בגוף המאמר) כבר מבין שהעיקר תלוי באוירה.

מבארים חכמינו הקדושים במסכת סוכה (כה.) שמדובר בנושאי ארונו של יוסף או באלו שקברו את נדב ואביהוא - אנשים שנטמאו עקב התעסקותם בדבר מצוה, והגם שמעיקר ההלכה הם היו פטורים מלעשות קרבן פסח, אמנם כפי המבואר בסייעתא דשמיא הדבר ברור ומוכן שהם לא רצו לצאת ידי חובה ולהיות 'מסודרים' עם ההלכה כי בוודאי אף אחד לא היה בא אליהם בטענה מדוע לא עשיתם את קרבן הפסח, אולם חרה להם וכאבה להם המציאות שהם לא זוכים לקיים את מצות קרבן פסח כמו כל שאר אחיהם בני ישראל, ולכן זעקו מנימי נשמתם: 'למה נגרע'? אנחנו רוצים את המצוה, אנחנו לא מחפשים דרכים להיפטר ממנה, ובשל כך בזכותם זכו כל בני ישראל לדורות ולדורי דורות למצוה מיוחדת של פסח שני. הרצון העצום שלהם לקיים את מצוות ה' יתברך בשלימות משך לעולם כולו אור של קדושה מלמעלה, ובזכותם לדורות ולדורי דורות באמצע חודש אייר ניתן לזכות באור קדושת חג הפסח, הוא פסח שני.

וכאן המקום להדגיש כי ילדים בבית צריכים לראות ולחוש אוירה של רצון לקיים את המצוות בהידור, כמו אותם חסידים

יש אופק, שהוא גבול ראיית האדם, בכל מקום שהוא עומד בעולם.

וכן יש לכל אדם אופק נפשי המגביל את ראייתו הרוחנית, לפי מדרגתו ושאיפותיו המכסות ממנו את המבט האמיתי.

כל אחד רואה את העולם שלו - עולם התעניינותו. הילד רואה את הכל לפי שייכותו למשחקיו וחבריו. [זה שאצלנו הוא 'מר כהן', אצל הילד הוא 'אבא של יוס'לה']. כשיתגבר עדיין הוא מודד את הכל לפי השייכות לענייניו... **והנה**, אנשים שלא זכו לאופק אלקי, ותחומי התעניינותם הם עדיין בעצמם, נמצאים בסכנה מתמדת שמא יתגבר עליהם יצרם הרע.

וכדי שיצליחו להתגבר עליו עליהם להסתיע בדיבוק חברים ובסביבה קדושה - סביבת בני תורה - ולברוח מכל מיני רוחות חיצוניות,¹⁸ ובכך יזכו למה שיזכו, ואשריהם!

ולכן אני מבקש מכם "קדושים תהיו" (ויקרא יט, ב), **תדאגו שבסביבתכם**

תשרור אוירה של קדושה, כי בה, באוירה של הקדושה, **תלויין** רוב גופי תורה!!

כשיש אוירה של קדושה אפשר לקיים ובקלות את כל התורה הקדושה. ולעומת זאת, כאשר אין אוירה של קדושה, קיום התורה והמצוות נהפכים להיות לאדם נטל כבד וקשה.

ודעו לכם, המשיך משה רבינו ואמר, שישנן נשמות גבוהות שיש בכחן להשרות על סביבתן אוירה של קדושה וממילא כל מי שיכנס למחיצתן יושפע.

אך אלו נשמות בודדות מאוד, ובאופן כללי הדרך להשרות אוירה של קדושה זה רק על ידי שיתוף פעולה של כולם. ולכן הקהלתי אתכם, את כולכם, כדי שתבינו ותפנימו את היסוד הזה, **כדי ליצור אוירה של קדושה, כולם צריכים לתרום לכך!**

ונסיים בדבריו של הגה"ק הרב אליהו אליעזר דסלר זיע"א:¹⁷

מעין החכמה

'אבא' - שואל הילד את אביו בדרכם לתפילת שחרית של שבת - 'לאן נוסעות כל המכוניות האלה?'

'הם' נוסעים ליס', עונה האב.

'ומדוע' אנחנו לא נוסעים ליס? - ממשיך הזאטוט להקשות - 'גם אני רוצה!'

17. מכתב מאליהו (חלק ה - עמוד 50 ועמוד 54).

18. ובפרט צריך להיזהר מהגדרות חיצוניות! ונרחיב:

בשיחה שמסר הגאון הרב יוחנן דוד סלומון זיע"א אמר כך (בעין יהודית, חלק א - עמוד 280):

פרשת אחרי מות-קדושים - עיקר קיום התורה תלוי באוירה

יליד כזה אין סיבה להחליף את פנקס החבר. הרי שום בן מלך שפוי בדעתו לא יוותר על מעמדו כדי להתפלש בבוך עם בני השפחות.

עד כאן עסקנו בחינוך ילדים. ראינו שאפשר לקפל מסר רב תוכן ורב משמעות בתוך מילים בודדות. המסר יכול להיות שכלי, ויכול להיות רגשי, והוא קובע הרבה בהסתכלות האדם על עצמו ובהתייחסותו לנושאים ולאנשים.

ומה אתנו המבוגרים? האם אין אנו יכולים לנצל אמצעי רב כח זה בצורה מכוונת כדי לתאר בקיצור נמרץ תכנים והתייחסויות ולקבוע באמצעותו עמדות ורגשות?

חכמינו הקדושים, מסדרי התפילה, נתנו דעתם לענין זה, והתחילו את תפילת שחרית בהצהרת המציאות: 'אשרינו, מה טוב חלקנו, מה נעים גורלנו ומה יפה ירושתנו!' זה האופן וזו הצורה בה צריכים אנו לראות את עצמנו כנושאי עולה של תורה ומקיימי מצוותיה. על ירושה כזאת שאת האושר עליה מזכירים יום יום כדאי לשמור יפה...

סמוך לסיומה של התפילה אנו משבחים: ברוך אלהינו!... שהבדילנו מן התועים ונתן לנו תורת אמת וחיי עולם... זו ההתייחסות שמסדרי התפילה מקנים לנו: 'הם' תועים, 'הם' מסכנים. אנו קיבלנו את האמת ואת הנצח! מי שהתפלל תפילת שחרית כהלכתה והבין מה הוא אומר, האם יחוש נחיתות כלפי תועים כשהאמת והנצח בידי?

מורות רבות עוסקות בהחדרת איסור לשון הרע והתרחקות ממנו. הצלחה מיוחדת נחלה מורה אחת תוך שימוש במספר מטבעות לשון שטבעה למטרה זו. דיבור לשון הרע נקרא בפיה 'זיהום אוויר'. שיעור ב'חפץ חיים' הוא

'אנחנו דתיים!!' - קובע אבא בפסקנות - 'לנו אסור!...'

מי שהאזין לשיחה קצרצרה זו היה עד לאחד הכשלונות החינוכיים הגדולים ביותר שמסוגל אב מחנך להיכשל בו בחינוך ילדיו ליהודים כשרים.

קודם כל, מה פירושו של 'לנו אסור'? וכי 'להם' מותר? וכי רגליהם לא עמדו למרגלות הר סיני? וכי הם אינם חייבים בתרי"ג מצוות עד לאחרון הסעיפים בקיצור שולחן ערוך כמונו בדיוק? זהו משפט שקרי המוסר מידע לא נכון לילד.

אבל עיקר האסון נעוץ במסר החבוי במשפט קצר זה.

הילד הצעיר, למרות גילו, קולט שכלית ורגשית את המסר שיש שני סוגי יהודים. סוג אחד הם אלה ש'מותר להם', ש'עושים חיים' ומתענגים, וסוג שני הם מסכנים, שכבלים על ידיהם ו'להם אסור', והם מנועים מלעשות מה שלבם חפץ. הילד אינו זקוק לאינטליגנציה גבוהה כדי להבין מדברי אבא לאיזה משני הסוגים הוא שייך.

תשובה האב היא ערובה לפיתוח רגש נחיתות. לא קשה לתאר איזה מין יהודי יצמח ממסר כזה, החוזר ונשנה לאורך שנות גידולו של הילד. קל מאוד להעריך את גודלו של הפיתוי להחליף את כרטיס החבר של סוג ב', הנחות, בזה של סוג א' העליון כביכול.

כתשובה על שאלת הילד: 'מדוע אנחנו לא נוסעים לים בשבת?' אילו היה אבא עונה כי 'אנחנו שומרים על קדושת השבת', היתה לתשובה משמעות חינוכית ממדרגה ראשונה. הביטוי 'אנחנו שומרים' עונד לדש הבגד סמל של עידית, של תפקיד ושל חשיבות.

העולה מן האמור להלכה ולמעשה

ב. הדרך להשרות אורה של קדושה זה רק על ידי שמתחברים לחברה של יראי שמים ועובדי ה'. כי אורה של קדושה לא יכולה להיות על ידי אדם אחד בודד אלא חייבים צירוף של הכלל.

ג. כיהודים בכלל וכהורים בפרט עלינו לבדוק האם אנו מחזירים בעצמנו ובביתנו אורה של רצון לקיים את המצוות בהידור ובשמחה רבה, או לכל הפחות משתדלים למען זה, או

א. בפרשתנו אנו מצווים 'קדושים תהיו', ומלבד הפירוש הפשוט שאנו מצווים להתרחק מן העריות אנו מצווים גם לדאוג שבסביבתנו תשרור אורה של קדושה, כי בה, באורה של הקדושה, תליין רוב גופי תורה!!!

כשיש אורה של קדושה אפשר לקיים ובקלות את כל התורה הקדושה. ולעומת זאת, כאשר אין אורה של קדושה, קיום התורה והמצוות נהפכים להיות לאדם נטל כבד וקשה.

מעין החכמה

צאצאי נכדו של נוח שקדמו לנו בארץ ישראל, פיתחו תרבות גדולה, תרבות כנען. התורה המקפידה תמיד על לשון נקיה, קוראת למנהגי תרבות זו 'חוקות התועבות'. היא מזהירה את ישראל לא להיטמא בטומאתם. התורה קובעת כי הארץ הקדושה מקיאה עמים כאלה (סוף פרשת אחרי מות). התורה אינה אומרת לנו מפורשות מה צריכה להיות התייחסותנו הרגשית ל'תרבות' חטאים זאת. היא מעבירה לנו את המסר התורני הנכון באמצעות כינויים ישירים ועקיפים. למרות שאין הדבר נאמר במפורש אין לנו ספק איך צריך להתייחס למשהו שהתורה קוראת לו טומאה ותועבה. ואם התורה מציינת שארץ הקודש תקיא את עמי כנען אלה עם תרבותם ומנהגיהם, ברור לנו המסר. וכי איך נתייחס למשהו שמקיאם אותו אם לא בגועל נפש ובבחילה עד להקאה?

והוא המשיך והרחיב בזה רבות, אך דומה שהמסר ברור.

בלשונה 'הדרכה בשמירת איכות הסביבה'. תלמידה שקלטה היטב את המסר חשה עליונות כאשר היא פורשת מחבורת דוברי לשון הרע. לעתים תנסה לשנות את נושא השיחה כמי שעוסקת בתפקיד היוקרתי והחשוב מאוד של שמירת איכות הסביבה. מי שחש עצמו אחראי למניעת זיהום אויר, לא זו בלבד שאינו מתח תסביך נחיתות של מי ש'אסור לו', אלא שחש הוא כמי שסימני דרגות על כתיפיו...

אבא טוב, אינו צריך להילחם עם ילדיו בלב יקראו מאחורי גבו ספרי קריאה שהוא רואה אותם כפסולים. מימרא שגורה בפיו: 'עוד לא המציאו סבון לנקות את המוח'! למרות שהמילה לכלוך אינה נכללת כלל במימרא הזאת, היא זועקת מתוכה בצורה הברורה ביותר. די לו לאבא באזכור קצר של 'הסבון' כדי שבנו יחזיר מיד ספר פסול שנטל בהשאלה מחבר. לא זו בלבד שהבן לא יחוש כמסכן שאביו מונע ממנו להתענג בקריאה, אלא שירגיש בטחון באביו המגין עליו מפני הכללוד...

מסילות אל הנפש

פרשת אחרי מות-קדושים - העולה מן האמור להלכה ולמעשה

מנגד, ילד שסופג חלילה אוירה של איך מסתדרים עם ההגבלה הזאת, על מה שאפשר לוותר, ובמה שאפשר להקל, או ילד ששומע על דבר שאסרוהו גדולי הדור ולאביו יש היתר מרב זה או אחר, כיצד הוא כן יכול להשתמש באותו הדבר, קולט שהמגמה היא למצוא נוסחה או 'כביש עוקף' להלכה, וברבות השנים הוא כבר ימצא לעצמו את ה'היתר' לעשות זאת בדרכים שלו, לפי המשיכות שתהיינה לו, והנסיון מראה שבדרך כלל ילדים כאלה צועדים כמה מעלות אחורנית ואולי בצעדי ענק חלילה ממה שההורים היו רוצים, וזהו הכאב שאין למעלה ממנו.

ה. וזהו עיקר החינוך, להשרות בבית אוירה של חיבוב המצוות ודקדוקי הלכה ועל ידי כך יוצרים אוירה אמיתית של קדושה ומשרשים אותה עמוק בלב הילדים.

שמא אנו טורחים למצוא איזו שהיא נוסחה שעמה נוכל להשתיק את המצפון ולהסתדר עם הגבולות - התורה וההלכה.

הורים שכל מגמתם חשקם ורצונם בחייהם בעולם הזה הוא רק לעבוד את ה' יתברך ולשמח אותו באמת, הם לעולם לא יחפשו להקל ולהתנער שלא לצורך, להיפך - הם יחפשו להדר בכל מה שאפשר, הם יחפשו לקיים כל מצוה באופן המושלם ביותר על פי ההלכה והקבלה, הם יעשו הכל לצאת ידי חובת כל השיטות, וזאת מפני שהם אוהבים את ה' יתברך באמת.

ד. הילדים בבית צריכים לראות ולחוש אוירה של רצון לקיים את המצוות בהידור. ילדים הרואים שהוריהם מחפשים להדר מתוך שמחה של מצוה, מתוך תחושה של 'עשיית רצונו של מלך', לומדים איך נגישים אל המצוה. וגישה זו מעבירה רגש חיובי ונפלא לכל דבר שבקדושה, הם לא מחפשים קולות והיתרים! אלא רוצים למלא את היעוד.

המחבר: הרב חיים יהודה שניידר
 מהדורה ראשונה: תשנ"ח
 מהדורה שנייה: תשס"ח
 מהדורה שלישית: תשפ"א

חיי עולם

המחבר: הרב חיים יהודה שניידר
 מהדורה ראשונה: תשנ"ח
 מהדורה שנייה: תשס"ח
 מהדורה שלישית: תשפ"א

מאירת עינים

להזמנות: 08-37-40-200
www.hameir-laarets.org.il

תהלים מאירים

ספר תהלים זה הינו ספר ייחודי באשר הובא בו בנוסף לתהלים גם
ה"שימוש תהלים" המפורסם וכן קובץ תפילות נדירות ומיוחדות
לכל עת כולל הקדמה וסגולת כל פרק ופרק

www.hameir-laarets.org.il
08-37-40-200

שעורי השבוע

מפי הרה"ג רבינו ישראל אברג' שליט"א

ראשון - כל שבוע בשעה: 19:30
שיעור 'זום' לדוברי השפה האנגלית עם תרגום

שני - כל שבוע בשעה: 20:00
בבית הכנסת 'היכל נפתלי' רחוב ברוריה 6

אשדוד

שלישי - י"א אייר 2/5 בשעה: 20:00
בבית הכנסת המרכזי 'רמת אשכול' רחוב ראוול וולנברג 11

חיפה

חמישי - כל שבוע בשעה: 20:00
בבית המדרש 'המאיר לארץ' רחוב הקציר 666

נתיבות

שיעורים נוספים ברחבי הארץ מתעדכנים
בכל תחילת שבוע באתר המאיר לארץ
www.hameir-laarets.org.il

ערוצי מחלקת המדיה
של בית המדרש המאיר לארץ

hameir-Laarets.org.il

המאיר לארץ

054-26-380-26

08-64-99-859
קו שמע - המאיר לארץ

פרשת אחרי-מות קדושים

ח' אייר התשפ"ג

זמני שבת קודש

רבינו תם	יצאת שבת	הדלקת נרות	עיר
20:38	19:48	18:57	באר שבע
20:40	19:50	18:59	תל אביב
20:40	19:50	18:59	חיפה
20:38	19:48	18:56	אילת
20:43	19:52	19:01	ירושלים
		18:41	ירושלים 40 דק'

מסילות אל הרב

ספי קדשו של אטור זיעא

אומרת הגמרא (תענית י"א) כל היושב בתענית נקרא חוטא, כיון שהשי"ת נתן לכני אדם דברים טובים ליהנות בהם, והוא חוטא ולא אוכל מהם. מצד שני אדם שהולך אחר התאוות נקרא חוטא "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם צווים אחריהם" (במספר ט"ו), לכן צריך ללכת בשביל הוזהב, תאכל, תשמש, תהנה ממה שה' נתן לך, אבל תבדוק תחילה וסוף, ותדע מהי הכמות שאותה צריך, לא פחות ולא יותר, אלא הכל לפי הצורך שלך. כך צריך לעשות בכל העניינים - "בכל דרכיך דעהו" (משלי ב'), דהיינו שצריך לדעת איך לנווט את הגשמייות לפי הרצון של ה'.

הפצת תורה חובקת עולם
היה שותף 08-37-40-200

- לתרומות: בנק מרכנתיל דיסקונט, סניף 721 נתיבות, חשבון 23357
- בנק הדואר, סניף 1, חשבון 27016519
- בכל עמדות 'נדרים פלוס'
- **ביט ופיבוקס במס' 054-26-380-26**